

**ΓΝΩΜΗ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΕΠΙ ΤΟΥ
ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ
«ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ»**

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

Στις 29 Ιανουαρίου 2013 εστάλη στην Ο.Κ.Ε. προς γνωμοδότηση το ν/σ του Υπουργείου Δικαιοσύνης με θέμα: **«Νόμος περί Ναρκωτικών»**.

Η Εκτελεστική Επιτροπή της Ο.Κ.Ε. συνέστησε Επιτροπή Εργασίας αποτελούμενη από την **κα Σοφία Δροσοπούλου** και τους **κ.κ. Νικόλαο Σκορίνη, Χρήστο Σουλελέ και Βασίλη Σωτηρακόπουλο**.

Ως πρόεδρος της Επιτροπής Εργασίας ορίστηκε ο **κ. Ν. Σκορίνης, Αντιπρόεδρος Ο.Κ.Ε.**. Στις εργασίες της Επιτροπής Εργασίας μετείχαν ως εμπειρογνώμονες η **κα Χαρά Σπηλιωπούλου – Καθηγήτρια Ιατροδικαστικής της Ιατρικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.** και οι **κ.κ. Αθανάσιος Δουζένης- Αναπλ. Καθηγητής Ιατρικής – Ψυχιατροδικαστικής της Ιατρικής Σχολής του Ε.Κ.Π.Α.** και **Νικόλαος Δαμασκόπουλος - Δικηγόρος**. Από πλευράς Ο.Κ.Ε. συμμετείχε η **Δρ Αφροδίτη Μακρυγιάννη**, επιστημονική συνεργάτης της Ο.Κ.Ε., η οποία είχε και τον επιστημονικό συντονισμό της γνωμοδότησης.

Η Επιτροπή Εργασίας ολοκλήρωσε τις εργασίες της σε τρεις (3) συνεδριάσεις και η Εκτελεστική Επιτροπή διαμόρφωσε την εισήγησή της προς την Ολομέλεια στη συνεδρίασή της, στις 19/2/2013.

Η Ολομέλεια της Ο.Κ.Ε., αφού ολοκλήρωσε την συζήτηση για το θέμα στη συνεδρίαση της **26^{ης} Φεβρουαρίου 2013**, διατύπωσε την υπ' αριθ. **286** Γνώμη της.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΤΗΣ ΓΝΩΜΗΣ

Με το παρόν σχέδιο νόμου επιχειρείται η τροποποίηση των ποινικών και ποινικοδικονομικών διατάξεων του ισχύοντα Κώδικα Ναρκωτικών. Παρεμφερές σχέδιο νόμου είχε εκπονηθεί και εντός του 2011, χωρίς όμως τελικά να εισαχθεί προς ψήφιση στην Βουλή, κυρίως λόγω της έντονης διαφωνίας που προέκυψε ως προς το ζήτημα της αποποινικοποίησης της προμήθειας και κατοχής ναρκωτικών για ατομική χρήση.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το ζήτημα των ναρκωτικών θα πρέπει να αποτελέσει πρώτη προτεραιότητα για την κυβέρνηση. Η σημερινή κρίση έχει επιφέρει σημαντικές περικοπές στα κονδύλια που διατίθεντο για την πρόληψη και την θεραπεία των εξαρτημένων ατόμων. Παράλληλα η υψηλή ανεργία που αγγίζει το 60% στους νέους και έχει οδηγήσει στην περιθωριοποίηση μεγάλες ομάδες του πληθυσμού αναμένεται ότι θα αυξήσει σημαντικά τα ποσοστά της χρήσης ναρκωτικών στις νεαρές ηλικίες. Η ΟΚΕ τονίζει τον επιτακτικό χαρακτήρα της ανάγκης για άμεση και ριζική αντιμετώπιση ενός τόσο σοβαρού ζητήματος, όπως η καταπολέμηση της διακίνησης και της χρήσης των ναρκωτικών: Συγκεκριμένα χρειάζεται ολοκληρωμένη αντιμετώπιση και σφαιρική φροντίδα για τους εξαρτημένους από ένα ενιαίο σύστημα παροχής υπηρεσιών το οποίο θα ανταποκρίνεται στα σύγχρονα ευρωπαϊκά δεδομένα.

Στη συνέχεια στην Γενική Αξιολόγηση επισημαίνεται ότι το παρόν σχέδιο νόμου, παρά το ότι δεν αποτελεί τομή, επιχειρεί να διαχειριστεί με όσο το δυνατόν καλύτερο τρόπο επιμέρους θέματα που σχετίζονται τόσο με την διακίνηση, όσο και με τη χρήση των ναρκωτικών. Ειδικότερα:

Α. Ο ορισμός των ναρκωτικών που υιοθετείται αξιολογείται θετικά. Προτείνεται όμως, προκειμένου να μην υπάρχει κίνδυνος αυθαίρετης ερμηνείας του νόμου, να περιλαμβάνει μόνο τις ουσίες που αναφέρονται στους σχετικούς Πίνακες του ισχύοντα Κώδικα για τα Ναρκωτικά, ή που θα περιληφθούν σε αυτούς μετά από την έκδοση Κ.Υ.Α.. Επισημαίνεται επίσης, ότι θα ήταν χρήσιμο να αναφερθεί στο κατάλληλο σημείο του σχ/ν ότι υπάρχουν ουσίες που συμπεριλαμβάνονται στα ναρκωτικά και μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στη

θεραπευτική ιατρικής υπό τους όρους χρήσης βεβαίως που έχουν εγκριθεί από τις αρμόδιες αρχές.

Β. Και στο παρόν νομοσχέδιο διατηρείται η ποινικοποίηση της προμήθειας, κατοχής και χρήσης μικροποσότητας ναρκωτικών. Παρά την μείωση του προβλεπόμενου πλαισίου ποινών σε σχέση με τον ισχύοντα Κώδικα Ναρκωτικών, η μέχρι σήμερα εμπειρία έχει καταδείξει ότι η απειλή ποινής για τις παραπάνω συμπεριφορές αυτό-προσβολής δεν λειτουργεί αποτρεπτικά, ενώ ταυτόχρονα οδηγεί σε υπερφόρτωση των δικαστηρίων.

Γ. Θετικά αξιολογείται η μεγαλύτερη ευχέρεια που δίνεται στο Δικαστή να κρίνει κατά περίπτωση στις διακεκριμένες περιπτώσεις και στα βασικά εγκλήματα διακίνησης.

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι στις ιδιαίτερα διακεκριμένες περιπτώσεις θα ήταν χρήσιμο να καθορισθούν με μεγαλύτερη ακρίβεια οι προϋποθέσεις/περιστάσεις, βάσει των οποίων ο δικαστής θα επιβάλει κάθειρξη 10 έως 20 ετών ή ισόβια κάθειρξη.

Δ. Θετικά αξιολογείται το ότι ο Νομοθέτης επιχειρεί να θεμελιώσει την κρίση περί τοξικομανίας ή μη, όχι μόνο στηριζόμενος στην έως σήμερα κυρίαρχουσα ψυχιατρική πραγματογνωμοσύνη αλλά και στην βάση της πραγματογνωμοσύνης σχετικών αναγνωρισμένων υπηρεσιών. Επιπρόσθετα η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη και το ιστορικό του εξεταζόμενου.

Προκειμένου δε η διάταξη να μην μείνει ανεφάρμοστη, προτείνεται τα συναρμόδια Υπουργεία να καταρτίσουν λίστα των υπηρεσιών και των εργαστηρίων που υποχρεωτικά και αποκλειστικά θα επιλαμβάνονται της διενέργειας της πραγματογνωμοσύνης και των εργαστηριακών εξετάσεων, η οποία να περιληφθεί στο παρόν σχ/ν.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΣΧΕΔΙΟΥ ΝΟΜΟΥ

Στο **Μέρος Α «ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΝΑΡΚΩΤΙΚΩΝ»** το **Κεφάλαιο Α'** με τίτλο **«Ναρκωτικά και Πρόδρομες Ουσίες»** περιλαμβάνει τα άρθρα 1-3 τα οποία αναφέρονται στον ορισμό των Ναρκωτικών.

Το **Κεφάλαιο Β'** με τίτλο **«Έλεγχος και Όροι Διάθεσης Ναρκωτικών Φαρμάκων»** περιλαμβάνει τα άρθρα 4-9.

Με το άρθρο 5 συνίσταται η Επιτροπή Ναρκωτικών.

Με το άρθρο 7 καθορίζονται οι προϋποθέσεις διάθεσης σκευασμάτων και ιδιοσκευασμάτων.

Το **Κεφάλαιο Γ'** με τίτλο **«Ναρκωτικά Κρατικού Μονοπωλίου»** περιλαμβάνει τα άρθρα 10-19.

Μεταξύ άλλων και με το άρθρο 11 καθορίζονται οι προϋποθέσεις κατεργασίας ναρκωτικών ουσιών.

Με το άρθρο 13 καθορίζονται οι προϋποθέσεις πώλησης ναρκωτικών ουσιών.

Με το άρθρο 14 προσδιορίζονται οι υποχρεώσεις των φαρμακοποιών.

Με το άρθρο 15 προσδιορίζεται ο τρόπος ελέγχου της διάθεσης ναρκωτικών από τους διευθυντές νοσοκομείων και κλινικών και από τους ιατρούς χωριών όπου δεν υπάρχουν φαρμακεία.

Με το άρθρο 16 καθορίζεται η τιμή των ναρκωτικών που πωλούνται από το Κράτος από τον Υπουργό Υγείας ύστερα από Γνώμη της Επιτροπής Ναρκωτικών.

Με το άρθρο 17 καθορίζονται οι όροι τελωνειακής φύλαξης ναρκωτικών στο Τελωνείο Πειραιώς και στην Ελεύθερη Ζώνη Θεσσαλονίκης.

Με το άρθρο 18 καθορίζονται οι όροι εξαγωγής ναρκωτικών ουσιών.

Το **Κεφάλαιο Δ'** έχει τίτλο **«Ποινικές Διατάξεις Θεραπευτικά και Ασφαλιστικά Μέτρα»** και περιλαμβάνει τα άρθρα 20-41.

Με το άρθρο 20 ορίζεται ότι όποιος διακινεί παράνομα ναρκωτικά τιμωρείται με κάθειρξη και χρηματική ποινή και παρατίθενται οι πράξεις που συνιστούν έγκλημα διακίνησης ναρκωτικών.

Στο άρθρο 21 ορίζονται οι προνομιούχες περιπτώσεις πλημμεληματικής βαρύτητας (μικροδιακίνηση για κάλυψη ατομικών αναγκών χρήσης, προμήθεια οικείου και «κέρασμα») ενώ στο άρθρο 22 περιλαμβάνονται οι διακεκριμένες περιπτώσεις που τιμωρούνται ως διακεκριμένα κακούργηματα λόγω της ιδιαίτερης

ευθύνης του δράστη, της αυξημένης επικινδυνότητας της πράξης του και ειδικότερα αναφορικά με την ιδιότητα του δράστη ως υπαλλήλου, ιατρού ή φαρμακοποιού, με τον τόπο διακίνησης (π.χ. σχολεία), το σκοπό της ή τον επικίνδυνα συγκαλυμμένο τρόπο της (π.χ. ανάμειξη με τρόφιμα), τη διακίνηση μέσω εγκληματικής οργάνωσης, ενώ διακεκριμένη περίπτωση διακίνησης ναρκωτικών θεωρείται και η χορήγηση ουσιών υποκατάστατων της εξάρτησης κατά παράβαση των διατάξεων του σχεδίου νόμου.

Στο άρθρο 23 αναφέρονται οι ιδιαίτερα διακεκριμένες περιπτώσεις οι οποίες τιμωρούνται με ισόβια κάθειρξη ή πρόσκαιρη κάθειρξη 10-20 ετών και αφορούν στη διακίνηση επικίνδυνων ναρκωτικών που η χρήση τους προκάλεσε βαριές σωματικές βλάβες ή θάνατο είτε επικίνδυνη σωματική βλάβη. Ιδιαίτερα διακεκριμένη περίπτωση θεωρείται και η κατ' επάγγελμα τέλεση πράξεων διακίνησης ναρκωτικών με σκοπό να προκληθεί χρήση από ανήλικο. Επίσης, αποκλειστικά με ισόβια κάθειρξη τιμωρείται ο κατ' επάγγελμα χρηματοδότης πράξεων διακίνησης ή οι μεγαλοδιακινητές που προσδοκά όφελος μεγαλύτερα από 75.000 ευρώ. Επίσης, αποκλειστικά ισόβια κάθειρξη επισύρει η διακίνηση ναρκωτικών με χρήση όπλων.

Με το άρθρο 24 τιμωρείται σε βαθμό πλημμελήματος όποιος, χωρίς να διακινεί ο ίδιος, συμβάλλει με τους τρόπους που αναφέρονται στη διάδοση και χρήση από άλλους ναρκωτικών ουσιών. Σε περίπτωση που ενεργεί τις παραπάνω πράξεις κατ' επάγγελμα, τιμωρείται με κάθειρξη 5 έως 10 ετών. Παρόμοια διάταξη (με μεγαλύτερα πλαίσια ποινών υπάρχει και στον ισχύοντα ΚΝΝ.

Με το άρθρο 25 τιμωρείται σε βαθμό πλημμελήματος ο οδηγός μεταφορικών μέσων όταν οδηγεί υπό την επίδραση ναρκωτικών. Η πράξη του καθίσταται κακουργηματική *(κάθειρξη 5 έως 10 ετών), αν από αυτή προκλήθηκε θάνατος.

Το άρθρο 27 εισάγει μέτρα επιείκειας και για τους δράστες των άρθρων 20 έως 23, εφόσον παρέχουν πληροφορίες για την ανακάλυψη ή εξάρθρωση εγκληματικής οργάνωσης διακίνησης ναρκωτικών.

Με το άρθρο 29 ορίζεται ότι εφεξής, η προμήθεια, η κατοχή ποσότητας ναρκωτικών ουσιών, καθώς και η καλλιέργεια φυτών κάνναβης για ίδια αποκλειστική χρήση του προσώπου τιμωρείται με φυλάκιση 10 ημερών έως 5

μηνών, ενώ η παραπάνω πράξη καθίσταται ατιμώρητη όταν θεωρηθεί εντελώς συμπωματική και δεν πιθανολογείται η επανάληψή της. Κατ' εξαίρεση εισάγεται ρύθμιση ότι οι καταδικαστικές αποφάσεις για τις παραπάνω παραβάσεις δεν καταχωρίζονται στο ποινικό μητρώο. Τέλος, με φυλάκιση έως 2 χρόνια τιμωρείται η κατάρτιση πλαστής, η νόθευση ή χρησιμοποίηση ιατρικής συνταγής χορήγησης ναρκωτικών για ίδια χρήση.

Τα άρθρα 30-35 αφορούν στη ποινική και δικονομική μεταχείριση των εξαρτημένων δραστών.

Τα άρθρα 36-38 διατηρούν τις διατάξεις της προηγούμενης νομοθεσίας σχετικά με την απαγόρευση άσκησης επαγγέλματος εφόσον η παράβαση έχει σχέση με το επάγγελμα και με την εκτέλεση του μέτρου περιορισμού διαμονής.

Το άρθρο 39 εισάγει ειδικότερες, ευμενέστερες διατάξεις ως προς τις ποινές και τον τρόπο έκτισής τους για ανήλικους και μετέφηβους παραβάτες του Νόμου περί Ναρκωτικών.

Τα άρθρα 40-41 ορίζουν εκ νέου θέματα σχετικά με τη δήμευση όλων των προϊόντων που προήλθαν (κατά παράβαση των άρθρων 20, 22 και 23) από την πράξη, του τιμήματός τους, των κινητών και ακινήτων που αποκτήθηκαν με το τίμημα αυτό κλπ καθώς και θέματα σχετικά με τη δήμευση και κατάσχεση των ναρκωτικών ουσιών.

Στο **Κεφάλαιο Ε'** με τίτλο «**Δικονομικές Διατάξεις**» περιλαμβάνονται τα άρθρα 42-44 που ορίζουν θέματα αρμοδιοτήτων της προανάκρισης και της προδικασίας, καθώς και θέματα εποπτείας της προανάκρισης και της προκαταρκτικής εξέτασης.

Το **Κεφάλαιο ΣΤ'** με τίτλο «**Διάθεση Εσόδων από Ποινές-Διάθεση Ναρκωτικών Ουσιών για Εκπαιδευτικούς Σκοπούς**» περιλαμβάνει τα άρθρα 45-47 με τα οποία καθορίζονται οι όροι διάθεσης των εσόδων αλλά κι οι προϋποθέσεις διάθεσης ναρκωτικών ουσιών για εκπαιδευτικούς λόγους.

Το **Κεφάλαιο Ζ'** με τίτλο «**Όργανοι και Όργανα - Προγράμματα Αντιμετώπισης της Εξάρτησης από Ναρκωτικές Ουσίες**» περιλαμβάνει τα άρθρα 48-60.

Με το άρθρο 48 συνίσταται Διυπουργική Επιτροπή για το Σχέδιο Δράσης κατά των Ναρκωτικών στην οποία προεδρεύει ο Πρωθυπουργός.

Σύμφωνα με το άρθρο 49 ο Εθνικός Συντονιστής για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών ορίζεται από τον Πρωθυπουργό και έχει θητεία 5 ετών.

Με το άρθρο 50 συνίσταται στο Υπουργείο Υγείας Εθνική Επιτροπή Σχεδιασμού και Συντονισμού για την αντιμετώπιση των ναρκωτικών.

Με τα άρθρα 51 έως και 56 καθορίζονται οι Οργανισμοί Θεραπείας στο πλαίσιο του ποινικού συστήματος. Επίσης προσδιορίζεται η διοίκηση, ο σκοπός, οι πόροι και το προσωπικό του Ο.ΚΑ.ΝΑ. και του ΚΕ.Θ.Ε.Α..

Με το άρθρο 59 είναι δυνατόν να ιδρύονται θεραπευτικά καταστήματα κράτησης για σωματική ή ψυχολογική απεξάρτηση των κρατουμένων.

Στα **Κεφάλαια Α', Β' και Γ'** του **Μέρους Β'** περιλαμβάνονται τα άρθρα 61-73 που αφορούν τροποποιήσεις του Αστικού Κώδικα, του Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας και του Ποινικού Κώδικα.

Το **Κεφάλαιο Δ'** αναφέρεται σε Ειδικούς Ποινικούς Νόμους-Σωφρονιστικό Κώδικα.

Στο **Κεφάλαιο Ε'** περιλαμβάνονται τροποποιήσεις του π.δ. 18/1989.

Στο **Κεφάλαιο Στ'** περιλαμβάνονται τροποποιήσεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας.

Το **Κεφάλαιο Ζ'** αναφέρεται σε θέματα των **Ανεξάρτητων Αρχών**, το **Κεφάλαιο Η'** αναφέρεται σε θέματα **δικαστικών λειτουργών-συμβολαιογράφων**, το **Κεφάλαιο Θ'** περιλαμβάνει τις «**Άλλες Διατάξεις**» και το **Κεφάλαιο Ι** τις «**Τελικές και Μεταβατικές Διατάξεις**».

B. ΓΕΝΙΚΗ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Με το παρόν σχέδιο νόμου επιχειρείται η τροποποίηση των ποινικών και ποινικοδικονομικών διατάξεων του ισχύοντα Κώδικα Ναρκωτικών. Παρεμφερές σχέδιο νόμου είχε εκπονηθεί και εντός του 2011, χωρίς όμως τελικά να εισαχθεί προς ψήφιση στην Βουλή, κυρίως λόγω της έντονης διαφωνίας που προέκυψε ως προς το ζήτημα της αποποινικοποίησης της προμήθειας και κατοχής ναρκωτικών για ατομική χρήση.

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το ζήτημα των ναρκωτικών θα πρέπει να αποτελέσει πρώτη προτεραιότητα για την κυβέρνηση. Η σημερινή κρίση έχει επιφέρει σημαντικές περικοπές στα κονδύλια που διατίθεντο για την πρόληψη και την θεραπεία των εξαρτημένων ατόμων. Παράλληλα η υψηλή ανεργία που αγγίζει το 60% στους νέους και έχει οδηγήσει στην περιθωριοποίηση μεγάλες ομάδες του πληθυσμού αναμένεται ότι θα αυξήσει σημαντικά τα ποσοστά της χρήσης ναρκωτικών στις νεαρές ηλικίες. Η ΟΚΕ τονίζει τον επιτακτικό χαρακτήρα της ανάγκης για άμεση και ριζική αντιμετώπιση ενός τόσο σοβαρού ζητήματος, όπως η καταπολέμηση της διακίνησης και της χρήσης των ναρκωτικών: Συγκεκριμένα χρειάζεται ολοκληρωμένη αντιμετώπιση και σφαιρική φροντίδα για τους εξαρτημένους από ένα ενιαίο σύστημα παροχής υπηρεσιών το οποίο θα ανταποκρίνεται στα σύγχρονα ευρωπαϊκά δεδομένα.

Στη συνέχεια προχωρώντας στην Γενική Αξιολόγηση επισημαίνεται ότι το παρόν σχέδιο νόμου, παρά το ότι δεν αποτελεί τομή, επιχειρεί να διαχειριστεί με όσο το δυνατόν καλύτερο τρόπο επιμέρους θέματα που σχετίζονται τόσο με την διακίνηση, όσο και με τη χρήση των ναρκωτικών. Ειδικότερα:

A. Η ΟΚΕ αξιολογεί θετικά **τον ορισμό των ναρκωτικών** που υιοθετείται, καθώς είναι πληρέστερος και επιστημονικώς σαφέστερος από τον ορισμό του ισχύοντος Κώδικα Περί Ναρκωτικών.

Όμως, το γεγονός ότι στην παράγραφο 2 του ίδιου άρθρου αναφέρονται ως ενδεικτικά («ιδίως») περιλαμβανόμενες στα Ναρκωτικά οι ουσίες των Πινάκων Α- Δ **δημιουργεί ασάφεια και πιθανόν ερμηνευτικά προβλήματα**, καθώς δημιουργείται η εντύπωση ότι ως «Ναρκωτικά», υπαγόμενα στις ποινικές διατάξεις του Νόμου μπορεί να θεωρηθούν και άλλες μη αναφερόμενες ουσίες, εφόσον καλύπτουν τα κριτήρια του ορισμού της 1ης παραγράφου, πχ το αλκοόλ ή η νικοτίνη.

Προκειμένου να μην υπάρχει κίνδυνος αυθαίρετης ερμηνείας του νόμου, η Ο.ΚΕ. προτείνει ο ορισμός να περιλαμβάνει μόνο τις ουσίες που συμπεριλαμβάνονται στους σχετικούς Πίνακες του ισχύοντα Κώδικα για τα Ναρκωτικά, ή που θα περιληφθούν σε αυτούς μετά από την έκδοση κοινής Υπουργικής απόφασης σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του άρθρου 1 παρ.3.

Επισημαίνεται επίσης, ότι θα ήταν χρήσιμο να αναφερθεί στο κατάλληλο σημείο του σχ/ν ότι υπάρχουν ουσίες που συμπεριλαμβάνονται στα ναρκωτικά και μπορούν να χρησιμοποιηθούν και στη θεραπευτική ιατρική υπό τους όρους χρήσης βεβαίως που έχουν εγκριθεί από τις αρμόδιες αρχές.

Β. Η Ο.Κ.Ε αξιολογεί θετικά **το ηπιότερο πλαίσιο τιμώρησης** της προμήθειας, κατοχής και μη δημόσιας χρήσης μικροποσότητας ναρκωτικών για ατομική χρήση και ιδίως την κατάργηση του στιγματισμού του δράστη με την καταχώριση αποφάσεων στο ποινικό του μητρώο. Πάντως Η δικαστική εμπειρία πράγματι έχει καταδείξει ότι η απειλή ποινής για τις παραπάνω συμπεριφορές αυτό-προσβολής δεν λειτουργεί αποτρεπτικά, ενώ ταυτόχρονα οδηγεί σε υπερφόρτωση των Δικαστηρίων με υποθέσεις που συνήθως καταλήγουν σε αποφάσεις που κηρύσσουν τους διωχθέντες ως ατιμώρητους, είτε λόγω τοξικομανίας, είτε λόγω του «συμπτωματικού» χαρακτήρα της παράβασης.

Γ. Θετικά αξιολογεί επίσης η ΟΚΕ **τη μεγαλύτερη ευχέρεια που δίνεται στον Δικαστή** να κρίνει κατά περίπτωση για τα βασικά εγκλήματα διακίνησης (άρθρο 20 του σχ/ν) και για τις διακεκριμένες περιπτώσεις (άρθρο 22), ανάλογα με τις συνθήκες, την διακινούμενη ποσότητα, το είδος και την καθαρότητα αυτής, την ένταση της βλάβης, την προσωπικότητα του δράστη κλπ.

Όσον όμως αφορά στις ιδιαίτερα διακεκριμένες περιπτώσεις (άρθρο 23 παρ. 1), **όπως είναι διατυπωμένη η διάταξη παρίσταται εντελώς αυθαίρετη η κρίση** για την επιβολή της μιας ή της άλλης ποινής, (10-20 έτη ή ισόβια κάθειρξη)

Επομένως η ΟΚΕ επισημαίνει ότι στις ιδιαίτερα διακεκριμένες περιπτώσεις θα ήταν χρήσιμο να καθορισθούν με μεγαλύτερη ακρίβεια οι προϋποθέσεις/περιστάσεις, βάσει των οποίων ο δικαστής θα επιβάλει κάθειρξη 10 έως 20 ετών ή ισόβια κάθειρξη.

Δ. Η ΟΚΕ αξιολογεί θετικά ότι ο Νομοθέτης επιχειρεί να θεμελιώσει **την κρίση περί τοξικομανίας** ή μη, όχι μόνο από την έως σήμερα κυρίαρχουσα

ψυχιατρική πραγματογνωμοσύνη, αλλά καθιερώνει ρητώς, ως αποδεικτικά μέσα και την πραγματογνωμοσύνη σχετικών αναγνωρισμένων υπηρεσιών. Επιπλέον, ορθώς ορίζει ότι η πραγματογνωμοσύνη γίνεται από υπηρεσίες που «πληρούν τις προϋποθέσεις για την διενέργειά της» και οι εργαστηριακές εξετάσεις γίνονται από αρμόδια δημόσια εργαστήρια της χώρας, όπως τα πανεπιστημιακά, τα εργαστήρια των Ιατροδικαστικών Υπηρεσιών και της Ελληνικής Αστυνομίας. Επιπρόσθετα η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να λαμβάνεται σοβαρά υπόψη και το ιστορικό του εξεταζόμενου.

Επισημαίνεται όμως ότι **προκειμένου να μην καταστεί η διάταξη κενό γράμμα και τελικά ανεφάρμοστη**, θα πρέπει από τώρα τα συναρμόδια υπουργεία να καταρτίσουν την λίστα των υπηρεσιών και των εργαστηρίων που υποχρεωτικά και αποκλειστικά θα επιλαμβάνονται της διενέργειας της πραγματογνωμοσύνης και των εργαστηριακών εξετάσεων ώστε να περιληφθούν στο κείμενο του Νόμου.

Επίσης, θετικά αξιολογείται η δυνατότητα που παρέχεται στους κατηγορουμένους, ή καταδικασμένους για παραβάσεις του Νόμου περί ναρκωτικών ή για εγκλήματα που σχετίζονται με την χρήση και την εξάρτηση, να ολοκληρώνουν την παρακολούθηση θεραπευτικού προγράμματος εντός ή εκτός της φυλακής και κατά περίπτωση να αναβάλλεται η ποινική τους δίωξη, η διαδικασία επ' ακροατηρίου, αλλά και να απολύεται υπό όρους από τις φυλακές μετά την έκτιση του 1/5 της ποινής.

Ε. Τέλος, η ΟΚΕ επισημαίνει ότι πρέπει να είναι σαφές ότι όλα τα «προγράμματα θεραπείας» συμπεριλαμβάνουν και τα προγράμματα απεξάρτησης και τα προγράμματα συντήρησης

Γ. ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟΝ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Άρθρο 1

Ορισμός ναρκωτικών

Βάσει όσων προαναφέρθηκαν στη Γενική Αξιολόγηση, η ΟΚΕ θεωρεί σκόπιμο να διασαφηνιστεί στην παρ.2 ότι: «Για την εφαρμογή των ποινικών διατάξεων του παρόντος Νόμου, ως ναρκωτικά θεωρούνται μόνον οι ουσίες που περιλαμβάνονται στους Πίνακες Α', Β', Γ' και Δ' οι οποίοι αναφέρονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 1 του ν. 3459/2006 (Α'103), όπως έχουν τροποποιηθεί με αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατ' εξουσιοδότηση της παραγράφου 3 του άρθρου 1 του ν. 3459/2006, ή που θα περιληφθούν σε αυτούς μετά από την έκδοση κοινής Υπουργικής απόφασης σύμφωνα με τις προϋποθέσεις της παραγράφου 3 του άρθρου 1».

Άρθρο 5

Επιτροπή Ναρκωτικών

Η ΟΚΕ προτείνει στην Επιτροπή Ναρκωτικών να συμμετέχει και ένας ιατρός με εξειδίκευση στην ανακουφιστική ιατρική.

Άρθρο 19

Αποστολή Ναρκωτικών διαμέσου της Ελλάδας και εισαγωγή τους με δέματα ή επιστολές

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα για τους ασθενείς των προγραμμάτων υποκατάστασης οι οποίοι ταξιδεύουν στο εξωτερικό και μεταφέρουν την μεθαδόνη τους προκειμένου να την καταναλώσουν (σύμφωνα με τις ιατρικές οδηγίες και στην συνταγογραφούμενη δοσολογία) τις ημέρες του ταξιδιού.

Άρθρο 22

Διακεκριμένες περιπτώσεις

Στην Ελλάδα υπάρχει σοβαρό πρόβλημα με τις ιδιωτικές μονάδες «ταχείας απεξάρτησης» που δεν είναι νόμιμες, καθώς έχουν κατηγορηθεί πολλές φορές ότι δεν έχουν τις συνθήκες για την ασφαλή εφαρμογή του προγράμματος απεξάρτησης.

Η ΟΚΕ προτείνει να προστεθεί: Η χορήγηση ανταγωνιστικών ουσιών στα οπιοειδή για ταχεία ή και υπερταχεία απεξάρτηση ή και αποτοξίνωση καθ' οιονδήποτε τρόπο ή και υπό νάρκωση, ύπνωση, καταστολή, μέθη ή αναισθησία επιτρέπεται μόνο α) στα δημόσια νοσοκομεία και μάλιστα σε εκείνα στα οποία λειτουργεί Μονάδα Εντατικής Θεραπείας και Ειδικό Πρόγραμμα Αποτοξίνωσης και β) στον ΟΚΑΝΑ, ο οποίος, κατά περίπτωση, μόνος του ή και σε συνεργασία με δημόσια νοσοκομεία, στα οποία λειτουργεί Μονάδα Εντατικής Θεραπείας, μπορεί να ιδρύει ή και να λειτουργεί: i) Μονάδες Ταχείας ή και υπερταχείας απεξάρτησης ή και αποτοξίνωσης καθ' οιονδήποτε τρόπο ή και με χορήγηση ανταγωνιστικών στα οπιοειδή ουσιών, υπό νάρκωση, ύπνωση, καταστολή, μέθη ή αναισθησία, ii) Μονάδες Αποτοξίνωσης Ψυχοτρόπων Ουσιών, iii) Μονάδες Αποτοξίνωσης, στα πλαίσια ειδικού προγράμματος

Άρθρο 23

Ιδιαίτερα διακεκριμένες περιπτώσεις

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να καθορίζονται ρητώς οι προϋποθέσεις βάσει των οποίων ο Δικαστής έχει την ευχέρεια να επιβάλλει την ισόβια κάθειρξη.

Ως εκ τούτου προτείνεται να αφαιρεθεί από την πρώτη παράγραφο το «με ισόβια κάθειρξη» και να προστεθεί νέα παράγραφος με αριθμό 2 ως εξής: «Με ισόβια κάθειρξη και χρηματική ποινή από 50.000 ευρώ έως 600.000 ευρώ τιμωρείται ο δράστης των αδικημάτων της ανωτέρω παραγράφου εάν είναι υπότροπος. Υπότροπος θεωρείται όποιος έχει ήδη καταδικαστεί αμετάκλητα για κακούργημα διακίνησης ναρκωτικών μέσα στην προηγούμενη δεκαετία.»

Η παράγραφος 2 του σχεδίου να αναριθμηθεί ως παρ. 3.

Επίσης, προτείνεται η παρ. 1^α να αναδιαμορφωθεί ως εξής: 1 α) «όταν η πράξη του προκάλεσε βαριά σωματική βλάβη (άρθ310 παρ. 2 του Ποινικού Κώδικα) και είτε ..... στην υγεία πολλών ατόμων».

Άρθρο 30

Μεταχείριση εξαρτημένων χρηστών από ναρκωτικές ουσίες

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι για την αποτελεσματική εφαρμογή της διάταξης, θα πρέπει να περιληφθεί στο άρθρο η λίστα των υπηρεσιών και των εργαστηρίων που επιλαμβάνονται της διενέργειας της πραγματογνωμοσύνης και των εργαστηριακών εξετάσεων.

Επίσης η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να γίνει ειδική μνεία για άτομα που παρακολουθούν προγράμματα υποκατάστασης και άλλα θεραπευτικά προγράμματα και συλλαμβάνονται για κατοχή και διακίνηση ναρκωτικών. Για τις συγκεκριμένες περιπτώσεις θα πρέπει να προβλεφθεί μεγαλύτερη ποινή γιατί τα ναρκωτικά τα χρησιμοποιούν αποκλειστικά για εμπορεία, καθώς οι δικές τους ανάγκες καλύπτονται από τα προγράμματα υποκατάστασης

Άρθρο 31

Ειδική μεταχείριση χρηστών ναρκωτικών ουσιών στην προδικασία

Η ΟΚΕ προτείνει στην παρ. α) να αντικατασταθεί ο όρος «πρόγραμμα απεξάρτησης» από τον όρο «θεραπευτικό πρόγραμμα». Η ίδια αντικατάσταση προτείνεται και στην παρ. γ).

Άρθρο 32, 33, 34, 35

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να αντικατασταθεί ο όρος «πρόγραμμα απεξάρτησης» από τον όρο «θεραπευτικό πρόγραμμα».

Άρθρο 53

Σκοπός του Ο.ΚΑ.ΝΑ

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι θα πρέπει να αναφέρεται με μεγαλύτερη σαφήνεια στον σκοπό του ΟΚΑΝΑ ότι ο Οργανισμός υλοποιεί θεραπευτικά προγράμματα είτε με την χορήγηση υποκατάστατων, είτε απεξάρτησης.

Άρθρο 56

Κέντρο Θεραπείας Εξαρτημένων Ατόμων (ΚΕ.Θ.Ε.Α.)

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι στην παρ.2 θα πρέπει να αντικατασταθεί ο όρος «φαρμακευτικές ουσίες» από τον όρο «ναρκωτικά».

Άρθρο 59

Κέντρα Απεξάρτησης Κρατουμένων

Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι η φράση « για σωματική και ψυχολογική απεξάρτηση» θα πρέπει να αντικατασταθεί με την φράση «για απεξάρτηση ή θεραπεία υποκατάστασης».